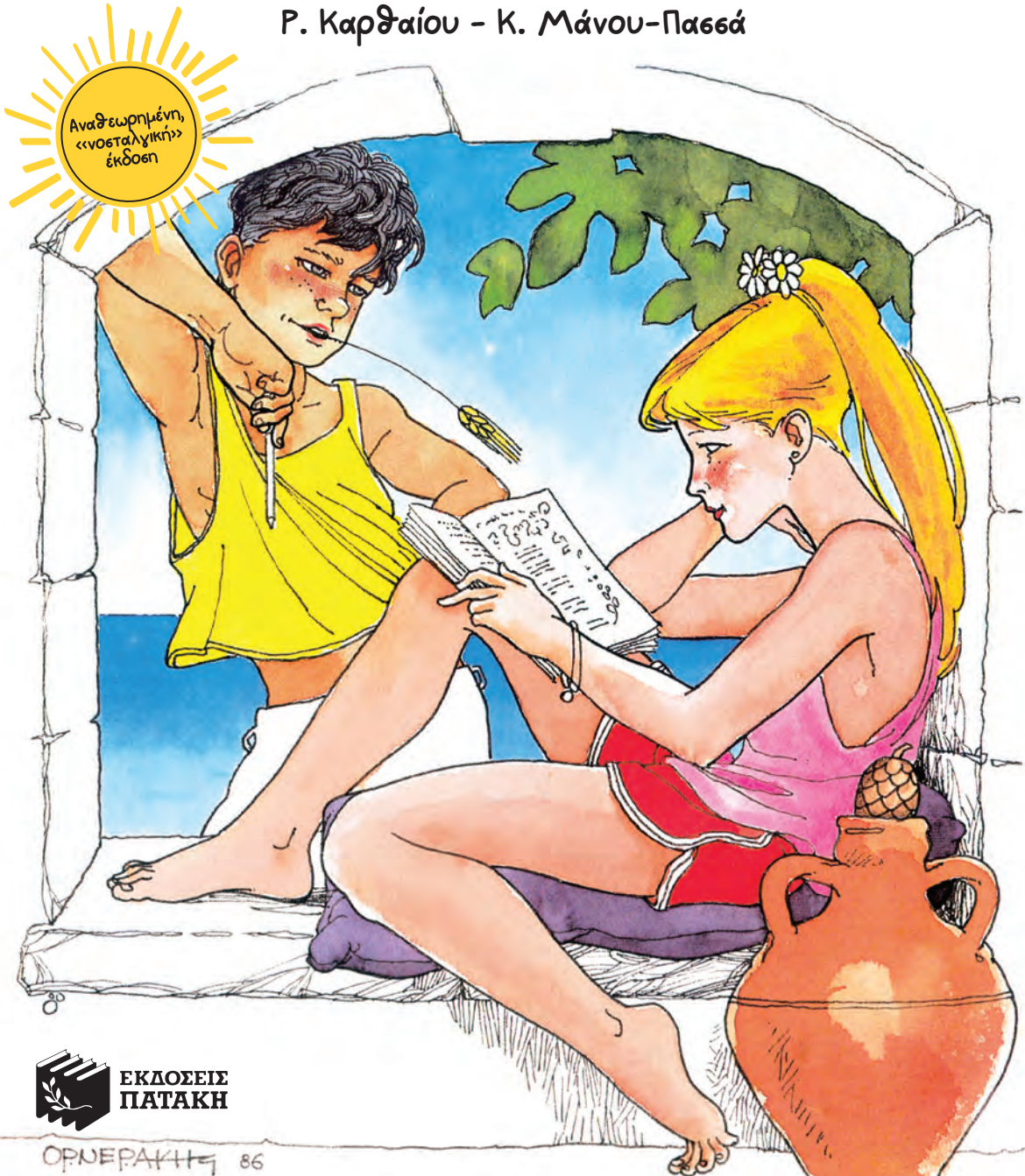

Για παιδιά που έχουν τελειώσει την ΣΤ' Δημοτικού

ΧΑΡΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΚΟΠΕΣ

ΑΠΟ ΓΕΝΙΑ...
ΣΕ ΓΕΝΙΑ!

Ρ. Καρθαίου - Κ. Μάνου-Πασσά

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

ΡΕΝΑ ΚΑΡΘΑΙΟΥ
ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΜΑΝΟΥ-ΠΑΣΣΑ

Χαρούμενες διακοπές

για παιδιά που έχουν τελειώσει
την ΣΤ' Δημοτικού

Αναμορφωμένη έκδοση

Εικονογράφηση
ΣΠΥΡΟΣ ΟΡΝΕΡΑΚΗΣ – ΑΝΤΑ ΓΑΝΩΣΗ
ΤΕΤΗ ΣΩΛΟΥ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

Θέση υπογραφής δικαιούχου δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας
εφόσον αυτή προβλέπεται από τη σύμβαση

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως άνευ γραπτής άδειας του εκδότη η κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Εκδόσεις Πατάκη – Βιβλία για παιδιά και για νέους – Για τις διακοπές

Σειρά: Χαρούμενες διακοπές

Ρένα Καρθαίου, Κατερίνα Μάνου-Πασσά, *Χαρούμενες διακοπές για παιδιά που έχουν τελειώσει την ΣΤ΄ Δημοτικού*

Εξώφυλλο: Σπύρος Ορνεράκης

Εικονογράφηση: Σπύρος Ορνεράκης, Άντα Γανώση, Τέτη Σώλου

Καλλιτεχνική επιμέλεια, DTP: Τέτη Σώλου

Στην πέμπτη έκδοση η Βασιλική Νίκα επιμελήθηκε παιδαγωγικά όλο το βιβλίο και συνέγραψε μερικές νέες σελίδες, που αντικατέστησαν κάποιες παλιές.

Μέρος των σελίδων της αριθμητικής έγραψε ο δάσκαλος Θόδωρος Δήμος

Αρχική κριτική παιδαγωγική ανάγνωση: Σπυρίδων Δαματόπουλος

Διορθώσεις: Αντωνία Κίλεσοπούλου

Copyright © Σ. Πατάκης ΑΕΕΔΕ (Εκδόσεις Πατάκη), Μάριος Λάκων-Στελλάκης και Κατερίνα Μάνου-Πασσά, 1986

Copyright © για την εικονογράφηση Σ. Πατάκης ΑΕΕΔΕ (Εκδόσεις Πατάκη), 1986, 2023

Πρώτη έκδοση από τις Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα, 1986

Ακολούθησαν οι αναμορφωμένες εκδόσεις Απριλίου 1999, Μαΐου 2007

Τέταρτη έκδοση, αναμορφωμένη, Αθήνα, Απρίλιος 2023

KET Δ378 ΚΕΠ 185/23 ISBN 978-618-07-0016-9

ΠΑΝΑΓΗ ΤΣΑΛΔΑΡΗ (ΠΡΩΗΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ) 38, 104 37 ΑΘΗΝΑ,

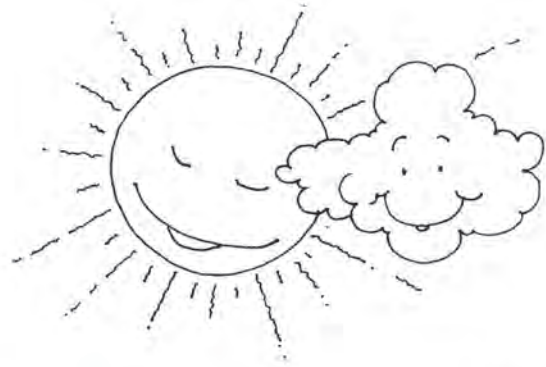
ΤΗΛ: 210.36.50.000, 801.100.2665, 210.52.05.600, ΦΑΞ: 210.36.50.069

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΕΜΜ, ΜΠΕΝΑΚΗ 16, 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ: 210.38.31.078

ΥΠΟΚ/ΜΑ: ΚΟΥΥΤΣΑΣ (ΤΕΡΜΑ ΠΟΝΤΟΥ – ΠΕΡΙΟΧΗ Β΄ ΚΤΕΟ), 57009 ΚΑΛΟΧΩΡΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, ΤΘ 1213,

ΤΗΛ: 2310.70.63.54, 2310.70.67.15, 2310.75.51.75, ΦΑΞ: 2310.70.63.55

Web site: <http://www.patakis.gr> • e-mail: info@patakis.gr, sales@patakis.gr

Σαν πρόλογος

Αγαπητά μας παιδιά,

Το βιβλίο αυτό το γράψαμε για εσάς, για να σας κρατάει συντροφιά όταν, κουρασμένα από το παιχνίδι, θα βρίσκετε καταφύγιο στον ίσκιο του σπιτιού σας.

Διαβάζετε κάθε μέρα από λίγο. Θα δείτε πως η διασκέδαση μπορεί να παιχνιδίζει μέσα στις σελίδες ενός βιβλίου με γνώσεις. Ξεκουραστείτε κρατώντας το στο χέρι. Χωρίς κόπο, αλλά και με κέφι, θα φρεσκάρετε και θα συγκρατήσετε ό,τι μάθατε τον χειμώνα στο σχολείο.

Καλό καλοκαίρι,
Ρένα Καρθαίου

Κατερίνα Μάνου-Πασσά

Αγαπητοί γονείς,

Οι περισσότεροι από εσάς ξέρετε ότι οι πρώτες Χαρούμενες διακοπές κυκλοφόρησαν πριν πολλά χρόνια και αγαπήθηκαν από εκατοντάδες χιλιάδες παιδιά!

Ίσως κάποια από αυτά τα παιδιά, που πέρασαν τις διακοπές τους με τα βιβλία της σειράς Χαρούμενες διακοπές, τώρα να έχουν τα δικά τους παιδιά και γι' αυτό να κρατούν το βιβλίο στα χέρια τους.

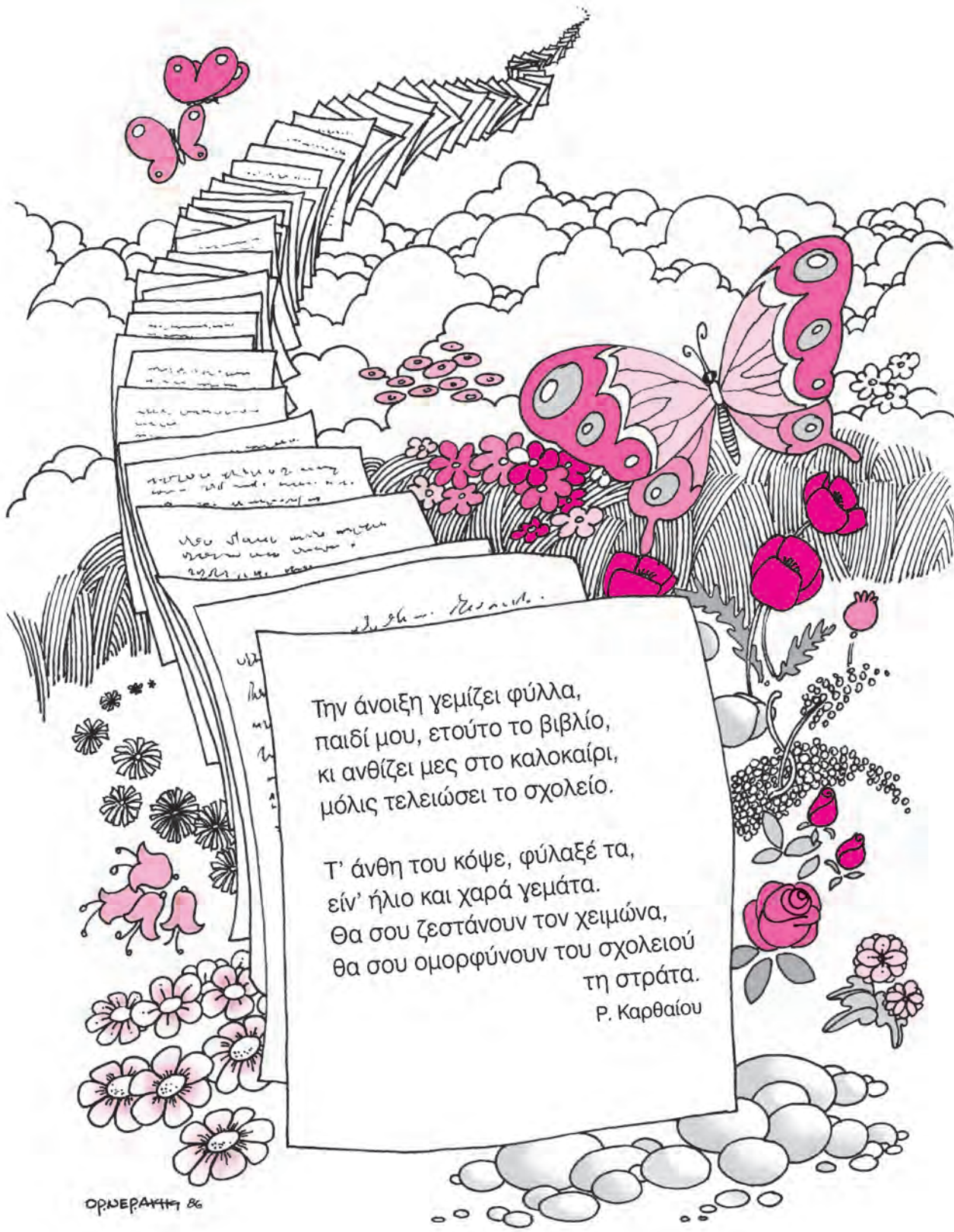
Εμείς πιστεύουμε ακράδαντα ότι τα καλά βιβλία δε γερνούν ποτέ. Το μόνο που χρειάζονται είναι φροντίδα και αγάπη, για να ζήσουν ακόμη περισσότερα χρόνια. Ό,τι ακριβώς χρειάζονται και οι άνθρωποι.

Έτσι, ξαναείδαμε με αγάπη όλη την ύλη, αλλάξαμε ό,τι έπρεπε να αλλάξει, κρατήσαμε όλα εκείνα που έπρεπε να κρατηθούν και σας παραδίδουμε ένα βιβλίο που συνεχίζει την παράδοση των βιβλίων για τις διακοπές με ένα αεράκι ανανέωσης.

Στις σελίδες του θα βρείτε όχι μόνο ύλη από τα βιβλία του σχολείου, αλλά και γενικού ενδιαφέροντος, αφού πια όλοι γνωρίζουμε ότι τα παιδιά σήμερα έχουν στη διάθεσή τους πολλές πηγές αναζήτησης υλικού για μάθηση.

Και επειδή η μεγαλύτερη και (μεταξύ μας) η πιο εύκολα προσπελάσιμη πηγή είστε εσείς οι γονείς, ευχόμαστε να το απολαύσετε όσο εμείς απολαύσαμε την ανανέωση αυτής της σειράς. Ευχόμαστε σε μικρούς και μεγάλους αληθινά χαρούμενες διακοπές, συντροφιά με αγαπημένους ανθρώπους και με αυτό το βιβλίο.

Βασιλική Νίκα
Τέτη Σώλου

Την άνοιξη γεμίζει φύλλα,
παιδί μου, ετούτο το βιβλίο,
κι ανθίζει μες στο καλοκαίρι,
μόλις τελειώσει το σχολείο.

Τ' άνθη του κόψε, φύλαξέ τα,
είν' ήλιο και χαρά γεμάτα.
Θα σου ζεστάνουν τον χειμώνα,
θα σου ομορφύνουν του σχολειού
τη στράτα.
Ρ. Καρθαίου

Το πεπόνι και το μπαλόνι

Το πεπόνι, το καημένο,
πώς ζηλεύει το μπαλόνι.
Να μπορούσε, λέει, κι εκείνο
να πετάει και να ψηλώνει.

Ξάφνου κάποιος το σηκώνει
απ' το σίγουρο καφάσι.
Κι αυτό, χοπ, πηδάει και φεύγει
δίχως τον καιρό να χάσει.

Μα έκανε κάποιο λαθάκι
κι αχ, αντί ψηλά να πάει,
πέφτει κάτω στο τσιμέντο,
παφ!... και σκάει.

Το πεπόνι, ο καημένος
ο κεφάλας, δε νογάζει:
Άλλες πρέπει να 'χει χάρες
όποιος θέλει να πετάει.

P. Καρθαίου

Αινίγματα

Στέκομαι όταν στέκεσαι,
κινούμαι όταν κινείσαι,
αδύνατο να είμαι εκεί
όπου εσύ δεν είσαι.

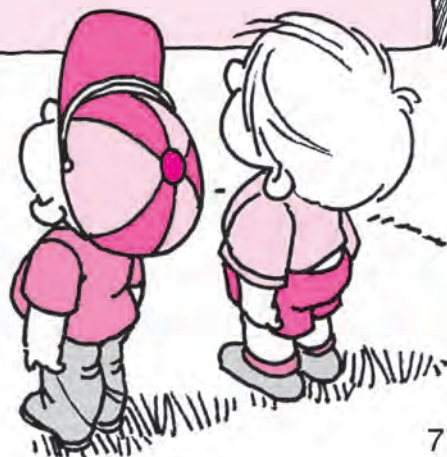
Τι είναι;

Στη φύση είμαι σκοτεινό,
στη χρήση κοκκινίζω
κι αφού με μεταχειριστείς,
λιχνεύω και ασπρίζω.

Τι είναι;

Το καλοκαίρι παγωμένο
και τον χειμώνα πυρωμένο.
Το καλοκαίρι μοναξιά
και τον χειμώνα ζεστασιά.

Τι είναι;

Γλωσσικά παιχνίδια

Γράφω το ένα από τα δύο ουσιαστικά στη γενική.

- τα κτίρια – οι στρατιώτες →
- το μήκος – οι σωλήνες →
- το έργο – οι κλητήρες →
- οι εισπράξεις – οι επιχειρηματίες →
- τα μνημεία – οι ήρωες →
- το ρύγχος – οι ξιφίες →
- η διάρκεια – οι μήνες →
- η τροφή – οι γύπες →
- η δύναμη – οι άντρες →
- το πρόβλημα – οι πρόσφυγες →
- τα σπίτια – οι γείτονες →
- το βάθος – οι κρατήσεις →

Φτιάχνω αρσενικά ουσιαστικά σε **-ίας**.

Πώς λέγεται αυτός που:

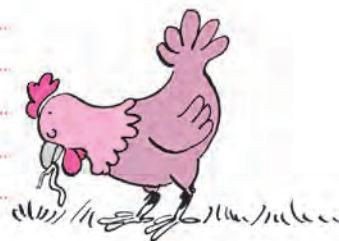
- έχει επιχείρηση → επιχειρηματίας
- έχει κτήματα →
- έχει εισοδήματα →
- έχει τραύμα →
- κάνει έγκλημα →
- ασκεί ένα επάγγελμα →

Φτιάχνω αρσενικά ουσιαστικά σε **-ώνας**.

Πώς λέγεται το μέρος που έχει:

- πολλές ελιές → ελαιώνας
- πολλές αμυγδαλιές →
- πολλές όρνιθες →
- πολλά αμπέλια →
- πολλά άχυρα →
- πολλά καλάμια →

Και τώρα φτιάχνω αρσενικά ουσιαστικά σε **-τήρας**.

Πώς λέγεται το όργανο, το μέσο ή το αντικείμενο:

στο οποίο πλενόμαστε

→

με το οποίο ψεκάζουμε

→

με το οποίο γίνεται ανέλκυση

→

το οποίο οδοστρώνει

→

Πώς λέγεται με μια λέξη αυτός που έχει:

ανοιχτή καρδιά → ανοιχτόκαρδος

ανοιχτά χέρια →

ανοιχτά μάτια →

Κάτι λείπει από τις παρακάτω λέξεις της ίδιας οικογένειας. Μπορείς να τις συμπληρώσεις; Έπειτα τοποθέτησε την κατάλληλη λέξη στις προτάσεις που ακολουθούν.

αν**οί**ξω

Κάθε Σεπτέμβρη έχουμε το των σχολείων.

άν.....γμα

Η είναι μία από τις τέσσερις εποχές του έτους.

αν.....χτό

Ξέχασε το παράθυρο και γέμισε το δωμάτιο σκόνη.

αν.....χτήρι

Δε θυμάμαι πού έβαλα το και δεν μπορώ να την κονσέρβα.

άν.....ξη

αν.....ξιάτικο

Ξεκινήσαμε για την κορυφή του βουνού ένα πρωινό.

Με τα αχώριστα μόρια α- αν-

Πώς λέγεται εκείνος που δεν είναι:

κακός	→	άκακος	δηλητηριασμένος	→	αδηλητηρίαστος
γνωστός	→		δηλωμένος	→	
πιστός	→		βρασμένος	→	
δίκαιος	→		καλλιεργημένος	→	
καθαρός	→		χωρισμένος	→	

Πώς λέγεται εκείνος που δεν έχει:

πληρωθεί	→	απλήρωτος	λυθεί	→	
ψηθεί	→		φυλαχτεί	→	
πατηθεί	→		χτυπηθεί	→	
μετρηθεί	→		παρηγορηθεί	→	

Πώς λέγεται εκείνος που δεν είναι:

άξιος	→	ανάξιος	επίσημος	→	
ελεύθερος	→		υπάκουος	→	
ήσυχος	→		ορθογράφος	→	
ιερός	→		ειλικρινής	→	

Για κοίτα κάτι πράγματα, καλέ!
Με ένα **α-** ή ένα **αν-** η λέξη παίρνει
την αντίθετή της σημασία.
Αν είσαι τίμιος, γίνεσαι άτιμος,
αν είσαι πιστός, γίνεσαι άπιστος,
κι αν είσαι δίκαιος, γίνεσαι άδικος.
Αλλά κι εκείνο το **αν-** τι σου λέει!
Από άξιος γίνεσαι ανάξιος.
Προσοχή λοιπόν στα αχώριστα μόρια
α- και **αν-**.

Για γέλια...

- Ο μπαμπάς στον Κουφιοκεφαλάκη:
- Αν κόψω την τούρτα σε 20 κομμάτια και σου δώσω το ένα, πώς λέγεται αυτή η πράξη;
 - Τσιγκουνιά.

Ο Μπόμπος έβαφε τα κάγκελα του σπιτιού του.

Η μητέρα του του λέει:

- Μπόμπο, παιδί μου, βάλε μια εφημερίδα από κάτω.
- Δεν πειράζει, μαμά. Τα φτάνω κι έτσι τα κάγκελα.

Ο Μπόμπος βάζει την εφημερίδα στο ψυγείο.

Και η μητέρα του του λέει:

- Σε καλό σου, παιδί μου, μπαίνει η εφημερίδα στο ψυγείο;

Και ο Μπόμπος:

- Εσύ δεν έλεγες, καλέ μαμά, ότι το ψυγείο τα διατηρεί όλα φρέσκα; Έτσι, λοιπόν, θα έχουμε και φρέσκα νέα.

Αριθμητικές παραστάσεις με πρόσθεση

Έχω την αριθμητική παράσταση: $175+360+25+140$. Κάνω τις πράξεις με τρεις τρόπους:

1ος τρόπος

$$175+360+25+140=$$

$$[(175+360)+25]+140=$$

$$(535+25)+140=$$

$$560+140=700$$

Προσθέτω τους δύο πρώτους προσθετέους, στο άθροισμά τους τον γ' προσθετέο, στο νέο άθροισμα τον δ' προσθετέο κ.ο.κ.

2ος τρόπος

$$175+360+25+140=$$

$$(175+360)+(25+140)=$$

$$535+165=700$$

Εφαρμόζω την προσεταιριστική ιδιότητα. Προσθέτω τους προσθετέους κατά ζεύγη, με τη σειρά που επιλέγω, και στη συνέχεια τα δύο αθροίσματα που βρήκα.

3ος τρόπος

Με τη βοήθεια των φίλων αριθμών, της αντιμεταθετικής και της προσεταιριστικής ιδιότητας βρίσκω με τον πιο εύκολο τρόπο την αριθμητική τιμή.

$$175+360+25+140=$$

$$(175+25)+(360+140)=$$

$$200+500=700$$

Ξέρεις τους «φίλους» αριθμούς;
Αν όχι, είναι μια ευκαιρία να τους μάθεις.

Το 1 είναι φίλος με το 9, γιατί $1+9=10$

Το 2 είναι φίλος με το 8, γιατί $2+8=10$

Το 3 είναι φίλος με το 7, γιατί $3+7=10$

Το 4 είναι φίλος με το 6, γιατί $4+6=10$

Το 5 είναι φίλος με τον εαυτό του, γιατί $5+5=10$

Κάνε τις πράξεις των παραστάσεων και με τους τρεις τρόπους.

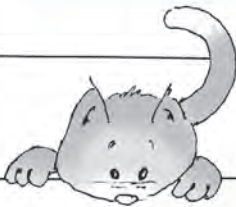

237 + 128 + 72 + 463

1ος τρόπος:

2ος τρόπος:

3ος τρόπος:

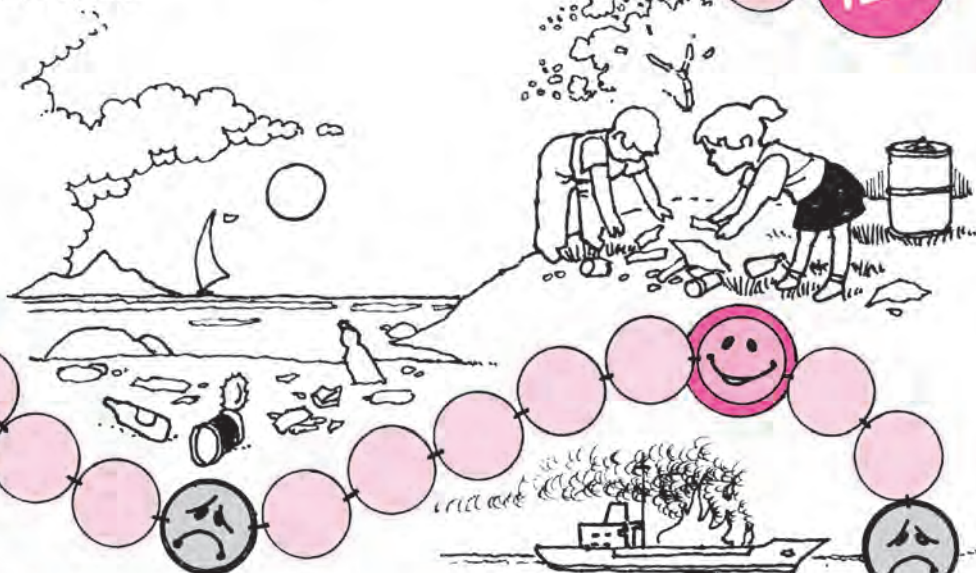
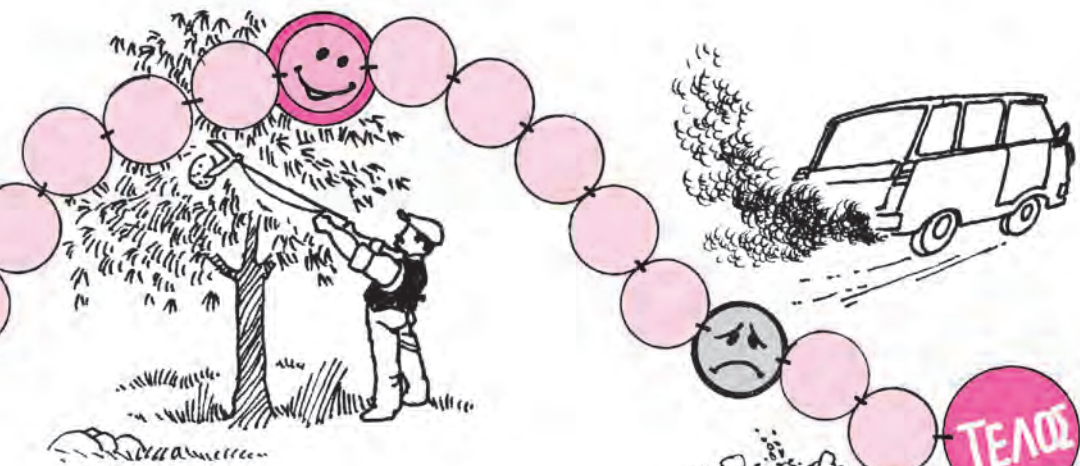
4.800 + 5.600 + 3.200 + 1.400

1ος τρόπος:

2ος τρόπος:

3ος τρόπος:

ΤΕΛΟΣ

ΣΚΟΥΠΙΔΙΑ

Αριθμητικές παραστάσεις με αφαίρεση

Πρόβλημα:

Ένα γήπεδο έχει 2.000 θέσεις. Για τον ποδοσφαιρικό αγώνα που θα γίνει εκεί προπωλήθηκαν 600 εισιτήρια. Την ημέρα πριν από τον αγώνα πουλήθηκαν 100 εισιτήρια και την ημέρα του αγώνα πουλήθηκαν 1.200 εισιτήρια ακόμη. Πόσα εισιτήρια έμειναν απούλητα;

1ος τρόπος

Αφαιρώ διαδοχικά
τους αριθμούς.

$$\begin{aligned} & [(2.000 - 600) - 1.200] - 100 = \\ & (1.400 - 1.200) - 100 = \\ & 200 - 100 = 100 \text{ εισιτήρια} \end{aligned}$$

2ος τρόπος

Αφαιρώ το άθροισμα των
τριών αριθμών από τον αριθ-
μό που δείχνει το άθροισμα.

$$\begin{aligned} & 2.000 - [(600 + 1.200) + 100] = \\ & 2.000 - (1.800 + 100) = \\ & 2.000 - 1.900 = 100 \text{ εισιτήρια} \end{aligned}$$

Κάνε τις πράξεις
στις παραστάσεις που ακολουθούν
και με τους δύο τρόπους.

$$450 - 180 - 130 - 20$$

1ος τρόπος:

.....

2ος τρόπος:

.....

$$3.500 - 1.500 - 1.000 - 800$$

1ος τρόπος:

.....

2ος τρόπος:

.....

Γλωσσικά παιχνίδια

Πώς λέγεται αυτός που:

μηνύει	→ μηνυ τής	θερίζει	→
ιδρύει	→	δανείζει	→
διορθώνει	→ διορθω τής	ληστεύει	→
ελευθερώνει	→	κλαδεύει	→ κλαδευ τής
σιδερώνει	→	εκπαιδεύει	→
οργανώνει	→	χορεύει	→
πεταλώνει	→	προμηθεύει	→

Έχουμε μια περίεργη έκφραση.
Λέμε: «Αυτός πεταλώνει ψύλλο»,
δηλαδή είναι τόσο άξιος και τόσο
έξυπνος, που και ψύλλο ακόμη
μπορεί να πεταλώσει!

Πώς λέγεται αυτός που κατάγεται από:

την Πόλη	→ Πολί της	τον Μοριά	→ Μορα ϊτης
την Αράχοβα	→	τη Στερεά Ελλάδα	→
τη Μάνη	→ Μανιά της	την Ήπειρο	→ Ηπειρ ώτης
τη Μύκονο	→	τον Πειραιά	→
το Σούλι	→ Σουλι ώτης	τη Θράκη	→ Θρακι ώτης
τον Βόλο	→	τη Ρούμελη	→
τη Θήβα	→ Θηβα ίος	τη Θεσσαλονίκη	→ Θεσσαλονικ ιός
την Αθήνα	→	τη Μυτιλήνη	→

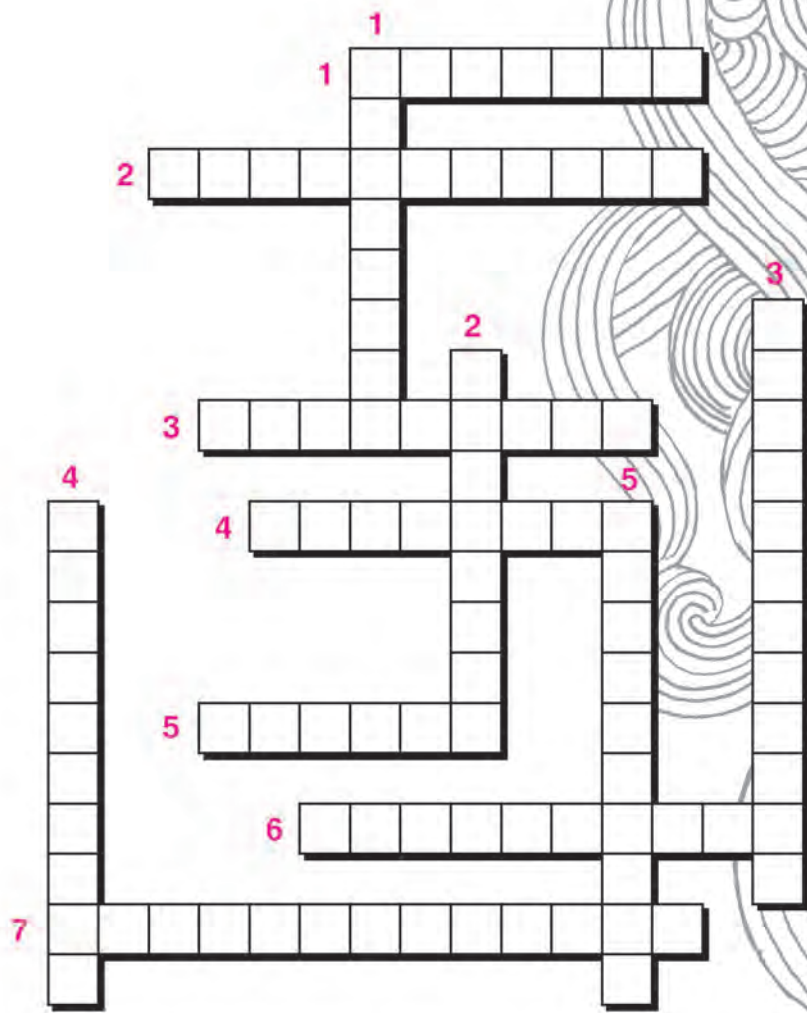
ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ

Οριζόντια

1. Έτσι ονομάζονται οι Φράγκοι, Γενουάτες, Βενετοί, που μετά την Άλωση της Κωνσταντινούπολης κυρίευσαν βυζαντινά εδάφη, όπου δημιούργησαν βασιλεία και ηγεμονίες.
2. Η συγκέντρωση όλων των εξουσιών στα χέρια του μονάρχη.
3. Βυζαντινός λόγιος, επίσκοπος Νίκαιας. Μαθητής του φιλόσοφου Πλήθωνα Γεμιστού.
4. Εφευρέτης του θερμομέτρου και του υδραργύρου.
5. Όργανο πλεύσης και προσανατολισμού.
6. Πραγματοποίησε τον πρώτο περίπλου της Γης και απέδειξε τη σφαιρικότητά της.
7. Έγγραφο συγχώρεσης των αμαρτιών που χορηγούσε ο Πάπας αντί χρηματικού ποσού.

Κάθετα

1. Μοναχός και καθηγητής Θεολογίας στο Πανεπιστήμιο της Βυρτεμβέργης. Αφορίστηκε από τον Πάπα.
2. Διευκολύνσεις που παραχωρούσε η οθωμανική διοίκηση στους υπόδουλους χριστιανούς.
3. Θρησκευτικό κίνημα που αμφισβητεί τον τρόπο λειτουργίας της καθολικής εκκλησίας και τις εξουσίες του Πάπα.
4. Έτσι ονομάζεται η καλλιτεχνική και πνευματική κίνηση που ξεκίνησε τον 14ο αιώνα από την Ιταλία.
5. Έτσι ονομάζεται η εκτύπωση βιβλίων με τη χρήση κινητών μεταλλικών στοιχείων.

ΧΑΡΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΚΟΠΕΣ

Επιτέλους! Τα σχολεία έκλεισαν, το καλοκαίρι είναι εδώ και οι διακοπές άρχισαν.

Χαρούμενες διακοπές σημαίνει ξεκούραση, μπάνια, περίπατοι στη φύση, παρέες...

Σημαίνει όμως και ήσυχα μεσημέρια παρέα με ένα βιβλίο που έχει απ' όλα: σπαζοκεφαλιές, ιστορίες, παιχνίδια, σταυρόλεξα, μαθηματικά! Με άλλα λόγια, μια ευκαιρία για επανάληψη με τον πιο ευχάριστο τρόπο όσων μάθαμε τον χειμώνα!

Τα βιβλία της σειράς «Χαρούμενες Διακοπές» αναμορφώθηκαν και προσαρμόστηκαν για να κρατήσουν συντροφιά στα παιδιά που θέλουν να παίξουν επαναλαμβάνοντας την ύλη του σχολείου, αλλά και να επεκτείνουν τις γνώσεις τους.

Για παιδιά
προσχολικής ηλικίας

Α' Δημοτικού

Β' Δημοτικού

Γ' Δημοτικού

Δ' Δημοτικού

Ε' Δημοτικού

ΣΤ' Δημοτικού

